

Čís. 181.

Pro úřední úkony, uložené starostovi obce v přeneseném oboru působnosti (na př. svírka pozůstalého jmění, by uchráněno bylo před zavlečením), nelze ho pořadem práva bráti v zodpovědnost (dvorský dekret ze dne 14. března 1806 č. 758 sb. z. s.).

(Rozh. ze dne 27. května 1919, R I 173/19.)

Dědicové po Evě V. žalovali starostu obce o náhradu škody, opírajíce svůj nárok o to, že žalovaný opomenul předsevzítí svírku pozůstalostního jmění, čímž se stalo, že jmění to bylo neznámými osobami zavlečeno. Prvá stolice (okresní soud v Lomnici n. Luž.) žalobu zamítla, poněvadž nařízení ze dne 28. června 1850, č. 256 ř. z. liledíc k § 31 nesp. říz. více neplatí a není zde jiného předpisu, jenž ukládal by starostovi obce péči o jmění pozůstalostní. Odvolací soud (krajský soud v Čes. Budějovicích) rozsudek zrušil a vyhradiv právní moc, uložil první stolici, by spor znovu projednala a rozhodla. K otázce přípustnosti pořadu práva odvolací soud přisvědčil, uváživ toto: Dvorského dekretu ze dne 14. března 1806 č. 758 sb. z. s., na který případně mohlo by se býti odvoláno, nelze zde analogicky použiti, neboť jest to předpis výjimečný, který se výslovně jen na státní úředníky vztahuje a který tedy na obecní zřízení a starosty obce jak dle svého znění, tak dle smyslu zákona rozšiřován býti nemůže, ať jedná se o úřední úkony v oboru samostatné, nebo přenesené působnosti obce. Následkem toho náleží nárok proti starostovi obce na náhradu škody, kterou prý ve výkonu své samostatné nebo přenesené působnosti porušením své úřední povinnosti někomu způsobil, na pořad práva ve smyslu § 1338 obč. zák. Rovněž i v otázce o platnosti dotčeného nařízení dospěl odvolací soud k právnímu názoru, že nařízení to dosud zrušeno nebylo.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí obou předchozích stolic jakož i celé posavadní řízení pro zmatečnost a odmítl žalobu.

Důvody:

Pokud jde o otázku přípustnosti pořadu práva, nelze uznati za správný názor žalovaným v dovolacím rekursu projevený, že pořad práva jest dle § 37 odst. 2 obec. zříz. vyloučen; vždyť tento předpis týká se pouze nároků na náhradu škody proti obci ze zanedbání policie místní, zde však žalován jest obecní starosta. Rovněž však nelze sdíleti názor soudu odvolacího, že zažalovaný nárok náleží na pořad práva. Žalobci zakládají nárok svůj v žalobě na tom, že žalovaný ne učinil zadost své úřední povinnosti jako starosta obce, by při úmrtí Evy V. učinil všechna opatření, by jmění po ní pozůstalé bylo ochráněno, a ve spise odvolacím dovozují tuto povinnost žalovaného výslovně z předpisu nařízení ze dne 28. června 1850 č. 256 ř. z. Dle § 3 a 5 tohoto nařízení náleží obecnímu starostovi, když okresní soudce nevyšle na úmrtí zápis úředníka soudního nebo notáře, by dle všeobecného nebo zvláštního požádání okresním soudcem učiněného, předséval

úmrtí zápis a je-li tu nebezpečí, že by jmění bylo zavléčeno, také svírku pozůstalostního jmění. Těmito předpisy — při čemž není třeba, zabývat se otázkou, zdali uvedené nařízení ještě platí —, bylo jak v § 1 nař. výslovně řečeno, spoluúčinkování při úmrtím zápisu a svírce pozůstalosti zařaděno v okruh přenesené působnosti obce, obecní starosta má v tomto směru prováděti úřední úkony úředníka státního, platí tedy i ohledně něho dvorní dekret ze dne 14. března 1806, č. 758 sb. z. s., že pro úřední úkony, které vykonati má v přenesené působnosti obce místo úředníka státního, nemůže u civilního soudu býti žalován a že tedy soudce civilní takové žaloby ihned má odmítnouti. Vždyť uvedený dvor. dekret klade hlavní váhu na to, že státní úředníci pro své úřední úkony nemohou býti u civilních soudů žalováni, záleží tedy hlavně na tom, jde-li o úřední úkon předsevzatý u vykonávání výsosti státní, nikoliv o to, je-li úředník ustanoven státem, nebo vykonává-li obecní starosta úkony úředníka státního v přenesené působnosti obce. Výjimečné ustanovení zákona syndikátního ze dne 12. července 1872, č. 112 ř. z., dle něhož soudcovští úředníci jsou právi ze škody, kterou způsobili v úřední své působnosti přestoupením povinnosti úřední a které by tedy po případě platilo i tenkrát, když soudcovským úředníkem svírka jmění pozůstalostního byla opomenuta, nevztahuje se dle § 4 cit. zák. na obecní starosty v přenesené působnosti obce jednající; to však není důvodem, by platnost uvedeného dvorního dekretu zde byla vyloučena, poněvadž podobné případy nastávají i u úředníků státních, tak na př. na náhradu škody, která vzešla nedopatřením při doručování soudních spisů, může dle § 4 cit. zák. býti žalován soudní sluha, který doručení vykonal, nikoliv však sluha poštovní, když doručení bylo provedeno poštou. Žaloba měla tedy dle cit. dvor. dekretu a § 42 j. n. již soudem první instance bez zavedení sporného řízení býti odmítnuta. Jsou proto řízení v obou instancích jakož i rozhodnutí obou nižších soudů zmatečna dle §u 477 č. 6, § 503 č. 1 c. ř. s., pročez bylo dle § 510 odst. 2., § 514 odst. 2., § 478 odst. 1 c. ř. s. uznati, jak shora uvedeno.

Čís. 182.

Úřední vysvědčení žádati lze jak o skutečnostech z obchodního rejstříku patrných, tak i o tom, že rejstřík určitého zápisu neobsahuje.

(Rozh. ze dne 27. května 1919, R I 193/19.)

Žádost firmy A, by vydáno jí bylo úřední vysvědčení o určitých zápisech obchodního rejstříku, byla rejstříkovým soudem (kraj. soud v České Lípě) s poukazem k § 25, odst. 3. min. nař. ze dne 9. března 1863 č. 27 ř. z. zamítnuta a ponecháno žadatelce, by ucházela se o příslušný výpis z rejstříku. Rekursní soud usnesení to potvrdil, sdíleje právní názor rejstříkového soudu, že úřední vysvědčení lze vydávati jen o negativním obsahu rejstříku, kdyžť ohledně pozitivního obsahu stačí úřední výpisy, a § 281 nespor. řiz. k této, zákonem zvlášť upravené otázce se nevztahuje.